

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne pečet-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Avstrijsko-nemško časopisje in Slovan-boritelj za slobodo.

Slovan je prijel za orožje. Slovan posevčuje blago in življenje za največjo dragocenost človeštva, za slobodo. Slovan hoče pokazati ljudem, ki ga do krvi jezdi, da koče človek biti, a ne konj ali osel, noseč človeka okrutneža, ki mu mesto ovsa, bič in ostroge podaje. Slovan bije boj za idejo, za katero so najplemetitejši možaki človeštva krv prelivali, za katero so največji ženjiji vseh jezikov sveta peresa brusili, katerej so najlepše proizvode njihovega uma posvetili. Slovan na jugu Avstrije bije boj za slobodo za katere vrste boriteljev ima svetovna zgodovina le hvalnih besedij; Slovan izvaja zemljo Schillerja besede:

„Nein, eine Grenze hat Tyrannenmacht,
Wen der Gedrückte nirgends Recht kann finden,
Wenn unerträglich wird die Last — greift er
Hinauf getrosten Muthes in den Himmel
Und holt herunter seine ewigen Rechte.
Zum letzten Mittel, wenn kein anderes mehr
Verfangen will, ist ihm das Schwert gegeben.
Der Güter höchstes dürfen wir vertheidigen
Gegen Gewalt etc.“

Slovan se je predrznil odbijati nož, ki mu ga turški despotizem na golačcu drži; zamorec, divjak, človek ledenih krajev, človek vsega ljubega sveta sme to storiti in pohvaljen bode malo v nemško-avstrijski žurnalistiki, le Slovan, boritelj za najlepše blago človeštva, za oslobojenje od najkruतेjšega drž. despotizma, ki ga je kedaj solnce obsevalo ne najde dobrih besedij pri Nemcu! Poglejmo v avstrijsko-nemško časopisje, in kdor nema jezevega želodca, dobrega za vse strupe, temu se bode pri čitanju teh „pijonirjev slobode in kulture“, želodec obrnol, kadar o hercegovinskej vstaji govore. Kar le more židovska duša ironije, zasmevanja uboge raje utakniti v časopis, prinese ga. Kakor da bi bil turški despotizem uzor vsega državljanskega vladanja, vpraša se, kaj je neki krv doli tako razbunilo, vprašuje se po pravu vstaje! In nemška vladeželjna duša z gnjusnim cinizmom razpravlja, da Avstriji „beračev“ Bosnjakov, „roparskega ljudstva“ nij treba itd. Moj bog, tu je treba imeti Slovanu trdnih živcev, da ne popade kako tako grdo nemško človeče, ter mu s par klofutami ne izbije živalskega sovraštva do družih plemen! To je nemška kultura? Če je, zažgite hitro svoje klasike, Nemci, ti so po takem strup človeške družbi. Je tako ravnanje slobodoljubnih značajev ravnanje? Je to vaše slobodoljubno resno mišljenje, katero slobodo zmirom poudarjajo Nemci v teoriji? Hinavci ste. Pošteno slobodoljubje se gnjusom od vas odvrača, pošteno slobodoljubje z veseljem

vriska, če vidi, kder bodi boj biti za oslobojenje človeka od despotizma, kar koli zvanega. Robovska krv iz srednjega veka, v katerem so vaši germanski pradedje svetu pokazali, da Nemeč najhujše robstvo strpljivo in pasje ponižno nosi brez mrmranja, vam še v krvi tiči, le količkaj prosta sapa kder bodi vam vaše strežajske nemške duše ostraši in vaša na nemškej zemlji najdena, omejena podložniška pamet v takih slučajih križe dela pred „hudičem“ slobode!

Nemeč in slobodoljubje v praksi? Jeminej, za božjo voljo le tega ne ubiti; se da v službi za despotizem na milijone, da bi sam eno puško sprožil za slobodo, tega se boji, kakor hudič križa. 48 leto! Nemeč je delal revolucijo, nemško slobodoljubje se je mešalo vanjo, zato je tako fantalinsko glavo nosilo. Nemeč v boji za slobodo (in vzamemo najhujšega radikalca) se potolaži, kakor hitro mu vrže despotizem le par dobrih besedij. Nemeč ne ve kaj početi veselja, če si je v „podložniško“ glavo zabil n. pr. izmišljenost: ich lass' auf meine Wiener nicht schiessen. Nemeč ne ve ceniti hlapčestva družih narodov in zarad tega tudi ne razume naroda, koji se bije za dragocenosti življenja in posebno ne razume in neče razumeti Slovana. Vzemimo avstrijsko nemško časopisje, razpravljajoče in motreče španjsko republiko pod Castellarom. Uže začetakoma mrzlo sočutje in pozneje apatija, prorokovajoča propad republike in to zarad tega, ker nemška krv revolucionarni pot kot največjo krivico smatra.

Nemeč je rojen podložnik. Huda sodba. Kako drugačna mogoča?

Pod krvavim, vsemu svetu znanim in od vsega olikanega sveta zaničevanim turškim despotizmom živi tužno skozi toliko let nekaj Slovanov. Vse pravo, kar ga ta ima pravi se: robstvo. Njegovo ime v evropskem jeziku: pseto, kakor se gladno in trpinčeno po turških mestih poteplje, in v tem skozi več sto let tako vladanem človeku še nij ugasnola žrjavica po slobodi, človeku vrednej; ta človek, akoravno do mozga izžet od barbarja, spominja se, da je človek, človek, ki sme udeležiti se slobode, kakor je vsaj drugod mej Evropci; in osamljen bije boj za slobodo; sam zapuščen od bratov, od bratov slobode človeštva, stopa na bojišče, na katerem so od zgodovine na prvo mesto postavljeni mučeniki stavljali življenje za boljše bodočnost vsaj njihovega potomstva. In če bi ne bil Slovan, bil bi prijatelj tega ljudstva; kderbodi mi zibelkla, vriskal bi vsakokrat, kadar bi izvedel, da glave sovražnika civilizacije, slobode padajo in žalil bi se, če bi videl, da iz krvi mučenikov slobode le raste trdnejše hidra despotizma. In kdo, komur nij robske krvi, ne bi tega storil!

Le Nemeč naš nema navdušenja za slobodo, nema sočutja za nje borilce in tudi ne za take, kakor so naši bratje v Hercegovini; v mogoče slabem stanju roga se jim, — je strežajski značaj. In to ravnanje si Slovani zapomnimo, zapomnimo si nemško to brutalnost; kadar bode fraze mlatil o svojej kulturi in slobodi, kadar bode dokazival pravo njegovega učiteljstva mej nami Slovani, kakor on hoče, pokazimo mu duri. Kulture, ki narod dela roba, nij nam treba; sloboda, kakor jo ta švabski kulturonosec v svojej krvi ima, nij črvicega oreha vredna, je škodljiva in kadar bode zaničljivo o Slovanih Nemeč govoril, pokazimo mu na južne naše možake — boritelje za slobodo, kateri nijso v frazi, ampak dejansko možje, ki stokrat zopet visoko drže človeško slobodo. S—c

Vstaneč v Hercegovini in Bosni.

Bošnjaci so tudi vstali! To je vesela novica, ki smo jo uže v zadnjem listu v brzojavu iz Zadra prinesli, in ki se denes od vseh strani potrjuje. „Obzor“ ima telegrafična poročila iz Staregradiške, Broda, Kostajnice, in Siska. Videti je, da je bil ta upor organiziran in prej pripravljen. Uže pred 14 dnevi nam je naš dopisnik „od bosenske meje“ s svinčnikom dve vrstici pisal, da se v Bosni vse pripravlja, dvomili smo tačas o istini, evo, sedaj se je pa na nagloma uresničilo.

Sedaj ima vstaneč ves drugi značaj. Ako Turčija nij mogla samih Hercegovcev udušiti, nego so rasli od dne do dne, koliko slabša bode sedaj, ko je tudi večja Bosna na noge skočila z geslom: ali sloboda ali smrt! — Ako se je prej uže mislilo, da Srbija in Črna gora morati na Turka udariti, ne moremo si misliti kako bi se ognili sedaj. Blizajo se veliki dogodki, bog daj enkrat Slovanu srečo!

V sledečem priobčujemo poročila, ki so nam došla. Vsa politična pozornost je sedaj edito na upor v Hercegovini in tudi v Bosni obrnena. Drugod je politična suša, za to moremo tudi zarad pomanjkanja prostora odložiti za denes navadni oddel političnega razgleda.

Telegrami „Slov. Narodu“.

iz Zagreba, 17. avg. *) Bosna se je pobunila mej rekami Sava, Una in Vrbas, vstajniki imajo v svojej vlasti železnico od Novega na Banjaluko vzdolž Drine. Vse je vzrujano. Srbsko ministerstvo je odstopilo, in to se tukaj tolmači tako, da je vojna mej Srbijo in Turčijo gotova! Hercegovci so zavzeli mesto Goransko in Metokija. Bosanski vstajniki se sekirami branijo.

*) Za zadnji list prekasno prejeli.

Iz Zadra, 17. avg. Na Savi od tvrđnjave Novi, Kostajnica do stare Gradiške v severnej Bosni zgrabili kršćani za orožje. — Pop Zark (?) Hercegovac je vzel sinoči Turkom Galac. Na Kleku so bili Turki tepeni.

Iz Spljeta v Dalmaciji 15. avg. [Izv. dop.]

Včeraj zjutraj uže je dobil tu bivajoči načelnik občine Metkovič brzojav: da je naša vlada dovolila izkrcati se turškim vojnim brodom v Kleku. Ta novica je šla iz ust do ust z različnimi pridavki. Hotel sem vam to stvar brzojaviti, ali bolje mi se je zdelo čakati, da dobomo še kak drugi brzojav. Ali nij ga bilo od nobene strani. — „Što čujete“ „je li istina“ „jeste li čuo?“ je bilo prvo, kder sta se dva narodnjoka srečala. Nekakova preplašenost ali morda otožnost se je brala v obrazih vseh. Zvečer je došel parobrod iz Trsta in z njim nekoliko Srbov, mej njimi jeden častnik, koji so bili v našej čitalnici srčno sprejeti. Pripovedali so, da so isto vest i v Zadru čuli, ter da je to istina. Denes se tu isto trdi, ali brzojava še do zdaj (ob 2 po polu dne) nemamo. Čul sem denes i to, da so turški brodovi uže došli, a da jim avstrijski podaniki nijso dali izkrcati se na suho, a da so na nje streljali. — Upam da bom mogel še kmalu istino poročati.

10. t. m. bil je pri Tibuski krvav boj, kakor brzojav pravi z dobrim izidom za vstaše. Daj bog i sreča junačka, da je istina. Dalje pravi brzojav, od istega dne, da so Turci popalili v okolici Trebinjskej 6 sel, izsekali 8 bolnih kristjanov na drobne kosce, odpeljali dvanajst kristjanov soboj v trdnjavo, o katerih gotovo neče biti nič više sluha ni duha, kajti bili so trpinčeni. — Kristjanska deca pobijati, kristjanske žene oskrunjevati in potem razmesariti, bolnike trpinčeti to znajo oni, za koje se potezajo pijo nirji nemške kulture, pospeševalci omike (!) kojim je slovo: „sloboda“ vedno v zobeh, kadar ne govore o Slovanih. Eto Vam pri Vas Švabe i kod nas Italjane! — A kakova lepa prilika je tu za vas mili kristjanski duhovniki, koji vedno vičete, da je „naša vera v nevarnosti“ ako se snujejo obče koristne postave, ako se voli v ta ali oni zbor naprednjaški mož. Tu dajte za res zatirano kristjanstvo, tu daste v smislu onega kojega zastopate in ki je rekel: kar jim daste, to ste meni dali.

Iz Zagreba 18. avg. [Izv. dop.]

Bosna se je tedaj tudi vzdignila in sicer na dveh straneh v isti čas: mej Dubico in Kostanjico na hrvatskej in pri Višegradu na srbskej meji. Vstaja v Bosni je poročstvo, da se bodeti Hercegovina in Bosna otresli turškega jarma. Sedaj se bodo vstajniki v Hercegovini odehniti mogli. Turčija, nezmožna vstajo v Hercegovini udušiti, bode še nezmožnejša vstajo v Bosni in Hercegovini ob enem potlačiti. V celej Bosni nij sedaj niti 2000 turških vojnika in meje so povsod odprte. Iz vsega se vidi, kako slaba je denes Turčija. Bosniške begove, spaje in age obhaja groza in strah. Boje se naime, da bodo svoj zemljišeni posed izgubili, ter da se bodo nemara na zadnje še celo v Azijo izseliti morali, če bo raja, kakor vse na to kaže, zmagala. Simpatije za vstajnike rastejo po celej Evropi. Posebno Italijani so Hercegovcem jako udani. Črez Ankono gredo kanoni in 15000 pušek v Hercegovino. Garibaldijeva sinova Menotti in Ricciotti in

drugi glasoviti italijanski oficirji nabirajo četo prostovoljcev za Hercegovino. Vse italijansko časopisje, izvzemši samo dalmatinske ustavoverne lističe, simpatizuje s Hercegovci. Berite samo tržaški „Citadino“, pa se bode te prepričali. V zlatej knjigi nekdanje beneške republike je mnogo hercegovskih rodbin vpisanih v znamenje odlikovanja in častenja. Sploh je Hercegovina v prejšnjih stoletjih mnogo zvez političnih in kupčijskih z Italijo imela. In mejsobne simpatije kakor dogodjaji kažejo, da še denes žive.

Kako malenkostno in podlo pa pišejo dunajski in budim-peštški časopisi! Kjer koli se kak slovanski narod gane, naenkrat zakriče: kamenajte jih! Pasja slovanska para naj hlapčuje in službuje, naj robuje, naj nas s svojim znojem redi“. Pa kaj bi o tem pisal, saj imate po celej Sloveniji dosta domačih Turkofilov nemškutarjev. Da jih le sram nij svojih zaveznikov! Kedar bodo vendar slovenski turkofili začeli denarne prineske za svoje prijatelje Osmanlije nabirati, katerim je denarja bogme veliko več potreba, nego Hercegovcem, in to jim avstrijska vlada gotovo ne bi branila, kedar le bodo slovenski nemškutarji nabrali legijo, ter jo Turkom v pomoč poslali. Sedaj je čas, sedaj naj Turčinu pomagajo. Na bojjišči bi se grdo ogledali s slovanskim junaštvom. Za Turke bi slovenski turkofili in z njimi avstrijska vlada pustili veljati genovsko mejnarodno konvencijo; za „pasjo paro“ Hercegovce pa ne velja! Slovenski turkofili znajte, da pride tudi za vas prej ko slej sodni dan, kakor je prišel za vaše zavezničke v Bosni in Hercegovini. Da vas le sram nij! Jugoslovanska lavina se je začela valiti, niti diplomacija niti turško-azijski bataljoni je ne bodo ustavili. Če začne Vezuv goreti in lavo bruhati, ga niti celega sveta sile ne morejo ukrotiti, in ravno tako je denes z Jugoslovanstvom: nobena sila ga ne bo več ustavila. Naše suženstvo brojimo po sto in po tisočletjih. Dosta ga je! Osoda nas na svojem kolesu v viš vzdiguje naše tlačitelje pa ponižuje. Denes velja: „rajše umreti nego sramotno živeti!“

Zopet beseda o našem šolstvu.

Iz Notranjskega, 7. avg. [Izv. dop.]

Šola, posebno naša ljudska šola, je četo predmet razmotranja v raznih listih. Eni pravijo, da naše ljudsko šolstvo napreduje, da se omika širi mej narod hitreje in globlje, nego v prejšnjih časih, premda priznavajo, da nij še vse tako, kakor bi imelo biti, — drugi pa naravnost trdijo, da je denašnja šola mnogo slabejša od nekdanje, ter da nikakor ne ustreza svojemu namenu. Prvi menijo, da moramo napredovati na potu, po katerem smo začeli hoditi, to je, pripoznati nove šolske postave, skrbeti za njih izpolnovanje, prizadevati si, da se popravijo, kjer se ne izkažejo dobre, in popolniti je, kjer so pomanjkljive; drugi hočejo, da se vrnemo na stari zapuščeni pot, da postavimo narodno šolstvo zopet pod vodstvo in nadzor duhovnov, ali kakor se navadno reče: cerkve. Edino to, da duhovni nemajo več vsegamogočnega vpliva na šolo, naredilo je iz njih nasprotne šolstva, in zato sedaj gledajo le, kako bi kje kako napako iztaknili, kako bi šoli škodovali, kako bi staršem veselje vzeli do

pošiljanja otrok v šolo, kako bi otrokom šolo pristudili, in je pustili iz šole nevedne, kakor so nevedni v njo prišli. „Če nij šola, kakor jo mi hočemo, bolje, da je sploh nij; in ako uže mora biti, naj bo, kolikor je mogoče, — slaba,“ — tako mislijo in tudi govoriyo klerikalci, nekateri naravnost, nekateri po ovinkih. Mej poslednje spada g. Linenski, kateri po „Nov.“ l. 31 svojo modrost „po svetu“ pošilja. Naše šolstvo imenuie lupino brez jedra, ker je „brezversko.“ Zakaj naši klerikalci našo ljudsko šolo, v katerej s otroci nobene reči toliko ne učé, kolikor veronauka, imenujejo brezversko, tega ne razmem. — Kadar so poklicani starši na odgovor, zakaj ne pošiljajo otrok v šolo, čuje se pogosto ta-le izgovor: „Kaj ga bom pošiljal v šolo, saj zna brati katekizem in mašne (molitvene) bukvice, več mu pa nij treba.“ Kaj ne, gospod „Lipenski,“ to vam je iz srca govoreno? Kmetški otroci naj se naučijo brati, potem pa naj se ne učijo družega, nego molitvene bukve. — potem bo šola — „verska.“

Dalje toži g. „L.“ da so šole na kmetih in po mestih enako uravnane. Gosp. pisatelj gotovo nij pregledal učnih načrtov za eno- in dvorazrodne šole, kakoršne so na kmetih, in za tri- in štirirazrodne, katere so po trgih in mestih slovenskih. Sicer se nam pa zdi misel, da se mora v ljudskih šolah podučevati le to, kar je (po pisateljevih mislih) kmetu potrebno, — nespametno. Kdo vé, kaj bo iz otrok, ki obiskujejo ljudsko šolo? Ali iz kmetških otrok ne morejo postati rokodelci, obrtniki, trgovci in udje družih stanov? „Pa naj gredó v mestne šole,“ odgovarja g. „Lipenski.“ Tega pa menda g. „L.“ vendar ne misli resno, da bi se otroku, predno je začel v šolo hoditi, odložil prihodnji stan, zatorej nečemo dalje govoriti o tem.

Na dalje se pisatelj togoti, ker se nemarneži, kateri bolj za dobro izrejo svoje živine skrbé, nego za dobro odgojo svojih otrok, ter istih ne pošiljajo v šolo, z globo kaznujejo. „To nij krščansko,“ pravi gosp. „L.“ Kmet ne more izhajati, ako mu otroci v šolo hodijo, mesto na poljska dela, — meni on. Kaj porečete k temu? — Pisatelj teh vrstic je iz lastne izkušnje prepričan, da poglobitna nzroka ubožstva našega ljudstva sta: nevednost in tisto nesrečno gospodarstvo, ki skrbi le od denes do jutri. — Kdaj ste slišali, da se je kdo kesal, ker je v šolo hodil in se kaj naučil? To pa lahko vsak dan slišite, kako se močje pritožujejo, da nijso imeli prilike, hoditi v šolo, in kako je onim žal, kateri bi bili lahko hodili, pa nijso hoteli. — Šole širijo poduk in napredek mej narod, in le ta dva bosta zboljšala gospodarstvo in pripeljala narod do blagostanja. Kdor je prijatelj naroda in njegovega blagostanja, ta naj ne govori v „Novicah,“ niti drugej: „Glej kmet, kako nekrščansko delajo s tobój; otroke, katere sebi izrejaš, pošiljati moreš s polja in pašnikov v šolo, in če jih ne pošiljaš, kaznujejo te;“ — temuč, koder hodi in kjer pride v dotiko s kmetškim očetom, vnema naj ga za šolo, rekoč: „prijatelj, bodi dobronik svojim otrokom; pusti, naj si nabirajo zakladov, katerih jim ne bo mogel nikdo vzeti; pošiljaj je v šolo; stokrat je večja korist, ako hodijo redno v šolo, nego škoda, ako se poljskemu delu ali živini par ur na dan odtegnejo.

Slednjič želi pisatelj, naj bi se zopet vpeljale konecletne preskušnje in darila. No, zoper preskušnje bi mi nič ne ugovarjali, ako bi se uravnale tako, da bi ne bile vse drugo nego preskušnje; tudi to se nam zdi premisleka vredno, da bi se zopet pridni učenci z darili še k večjeji pridnosti vneli, — toda darila ne bi smela leto za letom biti le podobice svetnikov in molitvene bukvice.

Tiskovna pravda „Laibacher Tagblatt-a“.

(Dalje in konec.)

Sodišče pak sklene, da se spričevala, zakaj je bil Spitaler od profesure odpuščen, ne beró, češ, da to ne spada sem.

Po končanem dokazovanji se izdelajo vprašanja za porotnike.

G. Kreč povzame potem besedo, da ob kratkem motivira, zakaj je moral tožiti, namreč, ker se je videlo, da mu hoče „Tagblatt“ kot narodnemu uradniku škodovati. Ako se urednik izgovarja, da so bili tačas burni časi zaradi trgovinskih volitev in se je na „Tagblatt“ udarjalo, pravi Kreč, da prvič on za svojo osebo pri teh volitvah nij imel nič opraviti, drugič pak se „Tagblattu“ nij nič zgodilo, a pač je bil „Slovenski Narod“ kacih šestkrat konfisciran. — Takaj me je napadala politična stranka, da bi me ob kruh spravila.

Dr. Moše: Gospodje porotniki, gospodje sodniki! Sicer ste vajeni tu soditi o umorih, napadih na življenje. Denes imate soditi o napadu na čast. Nij mi treba vam čestitim možem razkladati, kaj je čast, da je to najvišje, kar si človek ohraniti skuša; da mož ženo, otroke zapusti a si svojo čast ohraniti izkuša, da vse premoženje izgubi ako svoje poštenje reši. Opominjam vas izreka slavnega Britanca: Dobro ime je najdražji biser možu; vzemi mi denar, premoženje je bilo moje, sedaj je tvoje; a vzemi mi čast, in ti se nisi obogatil, mene pak si osirotil.“ O tem in tacem dejanji boste vi, gosp. porotniki denes sodili.“

Zastopnik tožiteljev potem razvija in dokazuje po dotičnih člankih razžaljenja. Kar se tiče prič, pravi, da nobeden izmed onih, kar jih je toženec pozval, da bi zanj govorili, nij mogel resnice tega dokazati, kar je v članku rečeno. Zlasti Vestenek in Korinski sta sicer splošne sklepe delala, ali ko sta bila vprašana, nijsta se nobene besede „domislila“. Vsi drugi pak jednoglasno pravijo, da Kreč nij družega rekel, nego „po domače jim povejte pa bodo šli“, in zato je bil napadan. Vse se na zadnje opira na Lasnika, a to je tist Lasnik, ki ga denes še sem nij, da si bi ga trebalo. Vestenek trdi, da je Kreč zabavljaj na „Feuerwehr“. Ali odličen ud tega društva, jeden načelnikov „Feuerwehr“ g. Končar je bil bliže nego Vestenek, pa nam nič jednacega ne pove. Končar je tu gotovo nepristranska prič. Isto tako najbližji Pakič nij nič onega slišal, kar pl. Alpi pravi, da je čul, da si sam pove, da niti slovenskega jezika ne umeje, v katerem se je baje „rezoniralo“.

Spitaler obžaluje, da ga ne sodijo njegovi rojaki in privrženi njegove stranke, ter govori od početka kakor da bi bil njegov list, kateremu je vendar vse dovoljeno, vsak teden dvakrat konfisciran, češ, da je

v Avstriji teško novinariti zaradi dvakoničnih paragrafov. Vlada in parlament zatirata tiskovno svobodo; novinarstvo se napada z orožjem, proti kateremu se braniti ne more. Vsak, ki ima javno službo, meni da ga ne sme nihče prijati, precej je v svojej uradniškej česti razžaljen. . . Svoje priče imenuje „die angesehensten Männer der Stadt“ in naposled pride na uradništvo, pri kateriej priliki stavek izgovori: „die Beamtenwelt ist die Hauptstütze der Verfassungspartei“. Potem se huduje na narodne časopise in nazadnje govori dolgo apologijo na Feuerwehr in za korist tega društva.

Supan govori bolj iz paragrafov in pobija tošbo iz piridičnega stališča. Pri tej priliki mu uide stavek, da imenovanje „ein roher Geselle“ nij nič razžaljivo.

Dr. Moše odločno odbija Spitalerjevo obžalovanje, da ga njegovi rojaki in pristaši ne sodijo, ker tukaj gg. porotniki nijso prišli kot Slovenci ali Neslovenci nego kot zaprisežni poštenjaki, možje in Avstrijani. Dokazuje, da hoče Spitaler le za sebe tiskovne svobode.

Izid pravde smo poročali. Porotniki so z 11 glasovi proli 1 rekli: kriv. V sled tega bi bil imel obtoženec obsojen biti od 6 mesecev naprej. Ali sodišče je, oslanjaje se na §., ki določuje da smejo sodniki izpremeniti sodbo porotnikov, ako je jasno, da so se ti „motili“, sklenilo zatoženca od več priterjenih porotniških obsodeb oprostiti, t. j. več vprašanj, katera so porotniki z „da“ potrdili, zanikati, in tako je Spitaler dobil le 14 dnij zapora in „ker je izdelovanje listá drago“ le 60 gld. kavcije. Tožitelj bi imel tudi jeden del tožnih stroškov nositi. Dr. Moše je v imenu tožiteljevem vložil priziv proti tej sodbi.

Dopisi.

Iz št. Ruperta na Dolenjskem 14. avg. [Izv. dop.] (Dr. Škedel, Dolar, cel št. Ruperški pomnoženi krajni šolski svet contra — — okrajnemu glavarju Schönwetterju in drugemu razredu šole št. Ruperške.) V 64. šte. „Slov. Nar.“ se je obrazložil način, kako se je na Dolarjev navet vpeljala v št. Ruperške šole edini razred nemščina; v istem dopisu se je tudi poročalo, na kakov način se je storil sklep, pomnožiti šolo št. Ruperško z drugim razredom, da bi se moglo v nemščini vspešneje podučevati — na drugih stroške; isto tako se je povedalo, na kakove zapreke je trčila D. nakana pri g. okr. glavarju Sch., v 124. šte. se osvitljuje, da je št. Ruperški občinski zastop, njemu na čelu g. D. vložil protest zoper — dvorazredno št. Ruperško šolo na občinske stroške; isto tako se je uže poročalo, da je oni protest bil brezvspešen, da ga je g. Sch. popolnem ignoriral, ter deželni šolski svet prouzročil, ka je on opiraje se na prvi sklep krajnega šolskega sveta v št. Rupertu, njemu poslal poziv, ka se ima na občinske stroške stanovanje za drugi razred, za učitelja itd. prirediti; zopet v drugej številki „Slov. Nar.“ (ne spomnim se več, katera) se je poročalo, da se ima bodoče leto drugi razred šole št. Ruperške otvoriti. Eto v kratkem obseg obravnav, sklepov in protesta prouzročenih vsled „pretirane, neprenesljive nemškutarije Dolarjeve in njega ostre graje vredne

nepremišljenosti in neizkušenosti v šolskih stvarih.“

Da so kmetje s takim izidom št. Ruperške šolske zadeve jako nezadovoljni, je očito. D. je z nehvalevrednim načinom kmetom št. Ruperškim usilil drugi razred z namero, da se nemščina in s tem prevzetna nemškutarija ukorenini in razširi. Kajti, da bi bil resno mislil na drugih stroške kot št. Ruperških občanov prusko-nemške nakane uresničiti, mu ne verjamemo. Ali pak res tako slabo pozna šolske postave, akoprav je uže tako dolgo v krajnem šolskem svetu? Potem je to znak, da je silno neveden v šolskih stvarih, ker se niti za „nove šolske postave“ ne briga, ter da so mu one „kvarg“, a le prusomanija glavno načelo; ali pak je hotel izven postave izvršiti „slavni“ čin, s katerim bi se bil oslavil v analih germanizujuče stranke, delajuče edino le v svrhu, da se postavi vse Slovanstvo v nenasiljivo žrelo tevtonskega moloha, da se preparira naša nada, naša mladež za kraljestvo „pobožnosti in brumne nravi?“ —

Našemu kmetu takovo počenjanje uže preseda; polagoma mu gine megla, s katero je omračilo nemčurstvo njegovo čelo. Ne daje se več komandirati po ljudih, katerim je blagost ljudstva prazna, slepilna fraza. O tem se uveruje polagoma. Gorjé, nemčur, kadar se naš kmet predrzne uvideti, da si ga porabljal le za korist tujstva! I kmet naš se začinja uže brigati za kaj družega, nego za samo nemčurstvo! Dotaknil si se njegovega žepa, nemčur, in za tega je tankočutljiv! Do tega je moralo priti, in prišlo je, a kjer še nij, bode tudi v kratkem. — Kratko in malo, Dolar in nemškutarji, vsi so si naklonili nejevoljo, gnjev in mrz našega kmeta. To D. čuti. Vidé, da mu „zvezda“ neizprosljivo ginja, poprimalje se še zadnje steblike. A on je preslab, da se reši sam. Morajo mu priteči še drugi na pomoč.

Dr. Škedel, ustavovernež z dušo in telom, proži mu roko. Njega najame, da še enkrat sestavi „silovit protest“ zoper sklep okrajnega glavarja Schönwetterja in deželnega šolskega sveta. Vsi občinski odborniki, vsi udje krajnega šolskega sveta morajo pritrditi s podpisom lastnoročnim zahtevanjem dr. Škedelnovim in Dolarjevim. Da protest gotovejše doseže svoj cilj in namen, pošljejo ga kar naravnost na deželni odbor, (bali so se namreč, da jim g. Schönwetter tudi drugi protest vrže „ad acta“ kot prvega, in to bi bilo njih brezno), a g. okr. glavarju pošljejo lakoničen oglas, da so poslali protest na dež. odbor. Gosp. okrajnega glavarja Krškega ta način objavljenja razsrdi. Videči, da mu celó ustavoverni pristaši ne zaupajo več, vskliknil je patetično: „Ich habe doch gedacht, dass Dr. Skedel und Dolar zu meiner Partei halten.“ (Nicht wahr, Herr Schönwetter, die Enttäuschung ist bitter. Pis.)

Dež. odbor je bil torej zaduje pribežališče št. Ruperških nemčurskih glavačev! In od tega — menda ker je večina narodna — nadejajo se rešenja. Mislili so ipak dosledno logično. Narodni dež. odbor mora nemčursko šolo ovreči! A ta nada jim splava po vodi — zopet v dež. šolski svet. A dež. šolski svet ne bode dajal sam sebi zaušnic! Protest se vrne 4. avg. na krajni šolski svet v št. Rupert, a kar sta

okr. glavar Schönwetter v Krškem in dež. šolski svet v Ljubljani sklenila, pri tem mora ostati. Torej vsi Dolarjevi protesti za nič, dr. Skedel, Dolar in vsi oni nemškutarji, ki so za prvi Dolarjev nasvet glasovali, strahno so blamirani, a zmaga je ipak Schönwetterjeva. O posledicah tega čina prihodnjije.

Iz Grobeljskega mosta na slovenskem Štajerskem. 15. avg. [Izv. dop.] Po doljnem Štajerskem, osobito pa v Savinske dolini je letošnja letina zelo slaba. Nadejali smo se sicer slabe mlačve, kar nam je huda toča prouzročila, kakor je bilo, v „Slov. Narod“ uže povedano. Izpala pa je proti vsemu predsodu. Žita je tako malo, da ga ne bomo imeli nič za domačo rabo, nič za prodati in še za seme ga bode treba kupiti. Tudi ajde bode zelo malo kajti ona se seje navadno tam, kjer je poprej rež ali pšenica rasla. Zdaj pa bode nam še zadnja nada, zadnji pridelek žito nadomestiti, zadržalo. Koruze ne bo veliko več ko za domačo potrebo dovolj, okolo Št. Petra in Žavca pa še morebiti ne. — Zadnja nada je torej krompir. On nas zna rešiti od matarijalne pogube ali pa še celo lakote. Ljudje, kojih nada je bilo le žito, so netolažljivi. S čem te velike davke plačevati in se preživeti, to je pri tacih okoliščinah za kmeta veliko vprašanje.

Skozi savinsko dolino zdaj delajo brzjav, ki bode baje kmalu dokončan, koji bo vezal Kamnik s Celjem resp. direktno z Mariborom. Postaje bodo, kakor je do sedaj določeno; v Žavcu, St. Pavlu pri Preboldu in na Vranskem. — Govori se, da mislijo s to vejo po tem še gornjo savinsko dolino zvezati.

Vročino imamo velikansko, Savina ima uže ob 10. uri do pola dne 20° gorkote. — Ker ima tudi zdravilstveno moč, jo tudi tuje obiskujejo.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Koncipist finančne prokurature kranjske dr. R. Rilling je imenovan za komisarja pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem.

— (Dimičeve „Geschichte Krains“) je pri Bambergu v Ljubljani izšel drugega dela drugi vezek, ki obsega kranjsko zgodovino od l. 1493 do 1564. Z nova opozorjemo na to delo.

— (Vabilo.) Začetek meseca septembra namerava pevski zbor ljubljanske čitalnice napraviti izlet na Šmarno goro in v Šent Vid. Gospode pevca vabi v pogovor zaradi omenjenega izleta in k skušnji v petek dne 20. t. m. Pevski odbor.

Listnica administracije: G. — i — v Vipavi 55 gld., Franjo Kapus v Celji 5 gld., dr. K. v C. 5 gld., M. v Gornjem gradu 7 gld., Š. v Žavci 20 gld. Sprejeli in storili po vašej želji.

Tujca.

16. avgusta:

Evropa: Zichini iz Trsta. — baronica Ebergeny iz Ogerskega. — Žitko iz Trsta. — Wavru z gospo iz Dunaja.

Pri Slonu: Hinek iz Trsta. — Licht iz Dunaja. — Kerman iz Št. Petra. — Stern iz Trsta. — Krušič iz Celja. — Kolman iz Dunaja.

Pri Matič: Aite iz Trsta. — Balaja iz Brna. — Peier iz Dunaja. — Binder iz Trsta. — Knific iz Sevnice. — Helaver iz Dunaja.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i nadnuho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato lilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, ožoznost, diabet, trganje, shušanje, bledičo in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenec in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih ljudi, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodejni v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalac in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan gledé Revalesscière du Barry (estransko), najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalac.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpertn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strahotnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 3. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno hljuvalo, kar vsa zdravila ajsjo bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shušanju in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hujšanju.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušateljka višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišanju v prsih.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V pichastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr.,

— 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.,

— Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr.,

— Revalesscière-Chocolatée v prahu v pichastih za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diachtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenči Ludvig Müller, v Mariboru M. Morič, v Meranu J. E. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čerovcih pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vsob mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. (202)

Dunajska borza 18. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	70 gld.	75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	15
1860 drž. posojilo	112	50
Akcije narodne banke	931	—
Kreditne akcije	215	30
London	111	35
Napol.	8	91 1/2
C. k. cekini	5	27 1/2
Srebro	101	—

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucet škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino boleznij, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikvir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni liker. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Špeciálno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito kreplino in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajoče se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju. (132—83)

Iz predavanja gosp. dra. Jüngra o koristi brezovega balzama

v ohranjenju in pospeševanju kožne lepote.

Dr. Jünger je v svojem predavanju o ohranjenju in lepoticenju kože omenil sledeče: „Lepa koža je označenje notranjega človeka, fizičnega; ako se k njej še pridruži čvrsta **barvitost** ali kolorit, povekšava, posebno pri ženi, lesk krasote. Brezovi balzam, kot sem se o tem v poslednji dobi šestokrat prepričal, je nam **od prirode same podarjeno sredstvo** in korist njegov nam pojasnjuje aromatične in eterične zakladne tvarine Ker čisto rastlinska tvarina, baš tako lahka kakor **glicerin**, v glavne kožne potnice leze, ter tako kožno sestavo k večjej delavnosti izpodbada, dalje aromatični del vpljiva i na kožo, da slednja more življenje sprejemati iz zraka, vsled česar hitro nastane **barvitost**, ter se pod kožnim površjem nahajajoča nečistota uničuje in odstranjuje. **Iz mej vseh meni znanih in tako zvanih lepoticnih sredstev zasluži brezovi balzam prednost**, ter izrekan mnenje moje vsled mnogih izkustev in ob enem pozivljem k mnogobrojnim poskusom, da bi se vsakdo o resničnosti mojih besedij prepričal.“ Cena a lončka 1 gold. 50 kr., po pošti 10 kr. več. (243—6)

Skladišče ima v Gradcu: gosp. H. Kiehlhauser, Sporgasse št. 3.